1 Suomalainen kriisinhallintajoukko Irakissa (SKJI)

Suomi osallistuu operaatioon esikunta-, neuvonantaja-, kouluttaja- ja tukihenkilöstöllä. Suomalaisten joukkojen toiminta jakautuu kahteen toimintalinjaan:

Ensimmäisessä toimintalinjassa BPC (Building Partnership Capacity) osallistutaan koulutustoimintaan Pohjois-Irakissa Kurdistanin itsehallintoalueella. Organisaatio, jonka toimintaan suomalaiset osallistuvat on Kurdistan Training Coordination Center (KTCC) Erbilissä. Osaston vahvuus on noin 50 henkilöä.

Toisessa toimintalinjassa A&A (Advice & Assist), osallistutaan Irakin turvallisuusviranomaisten neuvonantotoimintaan Pohjois-Irakissa noin 50 henkilöllä.

BPC toimintalinjassa koulutus on tapahtunut ensisijaisesti pysyvissä koulutustukikohdissa, jonne joukot ovat tulleet koulutettaviksi pääsääntöisesti komppania kerrallaan. Mosulin valtausoperaation käynnistyttyä ja joukkojen sitoutuessa taistelutoimintaan, koulutusta tullaan muokkaamaan tilanteen ja tarpeen edellyttämällä tavalla liikkuvampaan muotoon.

A&A toimintalinjassa tavoitteena on Irakin turvallisuusjoukkojen suorituskyvyn kehittäminen. Neuvonantotoiminta täydentää koulutusleireissä annettua koulutusta ja antaa mahdollisuuden havainnoida BPC toimintalinjassa annetun koulutuksen toimivuutta käytännössä.

Molemmat toimintalinjat tukevat toisiaan luottamuksellisten suhteiden rakentamisessa tuettaviin joukkoihin. Toimintalinjat muodostavat toimivan kokonaisuuden.

2 Operatiivinen tilanne

Irakin turvallisuusjoukot (ISF) kärjessään peshmerga -joukot käynnistivät Mosulin hyökkäysoperaation 17.10. valtaamalla kahden ensimmäisen päivän aikana yli kymmenen kylää. Hyökkäys saavutti tavoitteensa ja nyt hyökkäyksen odotetaan jatkuvan kohti Mosulia.

DAISH on keskittynyt puolustusvalmisteluihin ja Mosulin hyökkäyksen torjumiseen. Järjestö on toteuttanut iskujaan Bagdadissa ja Kirkukissa Mosulin operaation alettua.

ISF on koonnut merkittävän voiman, jopa yli 60 000 sotilasta Mosulin ympärille. Peshmergan saavutettua tavoitteensa Mosulin pohjois-, itä- ja eteläpuolella ISF tulee suunnitelmien mukaan jatkamaan hyökkäystä itse kaupungin läheisyyteen ja myöhemmin itse kaupunkiin.

3 Arvio tilanteen kehittymisestä

Vastustajan toiminta

Kurdistanin turvallisuusjoukkojen (KSF) edettyä DAISH aiemmin valtaamille alueille, on todennäköistä, että DAISH ei enää pysty toteuttamaan nopeaa massiivista hyökkäystä Irakin Kurdistanin alueelle. DAISH on tällä hetkellä asettautunut puolustukseen avainalueilleen, mutta sillä on kyky taktisiin vastahyökkäyksiin. DAISH toiminta on perustunut ensisijaisesti epäsuoraan tuleen sekä erityyppisiin itsemurhaiskuihin. Irakin turvallisuusviranomaiset eivät pysty lopullisesti suoralla hyökkäyksellä lyömään vastustajaa, vaan vetäytyessään DAISH asettuu uusiin puolustusasemiin. DAISH on edelleen kyky siirtää joukkoja alueella.

Uhka

Taistelutavan muutos puolustuksesta hyökkäykseen on muuttanut uhkakuvaa. Esimerkiksi räjähdeuhka (IED) on arvioitu alueella merkittäväksi. Riskit on otettu huomioon joukon koulutuksessa, toimintatavoissa ja varustuksessa. IED- uhka on otettu huomioon ajoneuvokalustossa.

Taistelukaasujen (CBRN) käytöstä on raportoitu muutamia kertoja viimeaikoina ja tilannetta seurataan kaiken aikaan. Teollisuuden kemiallisille aineille altistuminen on mahdollista sotatoimien vahingoittaessa laitoksia ja varastoja. Taistelukaasuihin liittyviin uhkiin on varauduttu parhaalla mahdollisella suojeluvälineistöllä sekä koulutuksella.

Tunnistettu uhka turvallisuusviranomaisten operaatioiden neuvonantotehtävissä muodostuu epäsuorastatulesta sekä mahdollisista harhalaukauksista.

Kaikkiin uhkiin varaudutaan tilannetietoisuudella ja huolellisella omantoiminnan suunnittelulla sekä yhteistoiminnalla koalition muiden joukkojen kanssa.

Oma toiminta

BPC linjan osalta Mosulin valtausoperaatio tulee vaikuttamaan annettavaan koulutukseen. Joukot ovat kauempana ja sidoksissa operaatioon, jolloin koulutus suunnitellaan tuettavan joukon välittömien tarpeiden mukaisesti ja toteutetaan tarvittaessa pienemmille osastoille (MST, Mission Specific Training). Koulutustoiminnan luonteessa ja rakenteessa tulee tapahtumaan merkittäviä muutoksia, jotka ovat suunnitteilla.

A&A linja jatkaa operatiivista neuvonantotoimintaa ISF joukkojen toiminnan tukemiseksi yhteistoiminnassa koalition muiden osallistujamaiden kanssa. Toiminnalla saavutetaan hyvä tilannetietoisuus operaatioiden edistymisestä ja kyetään antamaan asiantuntija-apua ISF joukoille.

4 Johtopäätökset

Koalitio jatkaa perustavoitteidensa mukaisesti ISF joukkojen tukemista DAISH lyömiseksi Irakin alueella. Maailmanlaajuisen tuen antaminen on vaikuttanut merkittävästi DAISH rahoituskanavien tyrehtymiseen sekä vierastaistelijoiden osallistumiseen taisteluihin Irakissa ja Syyriassa. DAISH taistelumoraalissa on havaittavissa heikentymisen merkkejä vaikka ideologisesti järjestöä ei ole vielä kyetty lyömään.

Operaation edistyessä Mosulin valtaamiseksi humanitaarisen kriisin mahdollisuutta on pidettävä korkeana. Humanitäärisen avun suunnitelmista sekä toteuttamisesta SKJI kykenee tuottamaan rajoitetusti tietoa Suomeen. SKJI ei osallistu humanitäärisen avun antamiseen.

Suomen osallistuminen OIR -operaatioon yhdessä muiden maiden kanssa edesauttaa Irakin alueen turvallisuustilannetta.

DAISH toimintatavasta johtuen osallistuminen operaatioon voi lisätä kansallisia henkilöturvallisuuteen liittyviä riskejä. Tämän vuoksi operaatioturvallisuus ja henkilöturvallisuus Irakissa toimivan kriisinhallintajoukon osalta on äärimmäisen tiukka.